

A BÍRÓSÁG ÍTÉLETE (első tanács)

2008. április 10.*

A C-102/07. sz. ügyben,

az EK 234. cikk alapján benyújtott előzetes döntéshozatal iránti kérelem tárgyában, amelyet a Hoge Raad der Nederlanden (Hollandia) a Bírósághoz 2007. február 21-én érkezett, 2007. február 16-i határozatával terjesztett elő az előtte

az **adidas AG**,

az **adidas Benelux BV**

és

a **Marca Mode CV**,

a **C&A Nederland CV**,

a **H&M Hennes & Mauritz Netherlands BV**,

a **Vendex KBB Nederland BV**

között folyamatban lévő eljárásban,

* Az eljárás nyelve: holland.

A BÍRÓSÁG (első tanács),

tagjai: P. Jann tanácselnök, A. Tizzano, A. Borg Barthet, M. Ilešič (előadó) és E. Levits bírák,

főtanácsnok: D. Ruiz-Jarabo Colomer,
hivatalvezető: M. Ferreira főtanácsos,

tekintettel az írásbeli szakaszra és a 2007. december 6-i tárgyalásra,

figyelembe véve a következők által előterjesztett észrevételeket:

- az adidas AG és az adidas Benelux BV képviseletében G. Vos és A. Quaedvlieg advocaten,
- a Marca Mode CV és a Marca CV képviseletében J. Brinkhof advocaat,
- a H&M Hennes & Mauritz Netherlands BV képviseletében G. van Roeyen advocaat,
- az olasz kormány képviseletében I. M. Braguglia, meghatalmazotti minőségben, segítője: S. Fiorentino, avvocato dello Stato,

- az Egyesült Királyság kormánya képviselőjében C. Gibbs, meghatalmazotti minőségben, segítője: M. Edenborough barrister,

- az Európai Közösségek Bizottsága képviselőjében W. Wils, meghatalmazotti minőségben,

a főtanácsnok indítványának a 2008. január 16-i tárgyaláson történt meghallgatását követően,

meghozta a következő

Ítéletet

- ¹ Az előzetes döntéshozatal iránti kérelem a védjegyekre vonatkozó tagállami jogszabályok közelítéséről szóló, 1988. december 21-i 89/104/EGK első tanácsi irányelv (HL 1989. L 40., 1. o.; magyar nyelvű különkiadás 17. fejezet, 1. kötet, 92. o., a továbbiakban: irányelv) értelmezésére vonatkozik.

- ² E kérelem előterjesztésére (a felperesi oldalon) az adidas AG és az adidas Benelux BV, valamint (az alperesi oldalon) a Marca Mode CV (a továbbiakban: Marca Mode), a C&A Nederland CV (a továbbiakban: C&A), a H&M Hennes & Mauritz Netherlands BV (a továbbiakban: H&M) és a Vendex KBB Nederland BV (a továbbiakban: Vendex) közötti, az adidas AG tulajdonában lévő háromsávós ábrás védjegyek oltalmának terjedelmével kapcsolatos peres eljárás keretében került sor.

Jogi háttér

- 3 Az irányelv „Kizáró, illetve törlési okok” című 3. cikke, annak (1) bekezdésében, a következőképpen rendelkezik:

„(1) A megjelölés nem részesülhet védjegyoltalomban, illetve a védjegy törlésének van helye, ha a megjelölés

- a) nem képezheti védjegy részét;

- b) nem alkalmas a megkülönböztetésre;

- c) kizárólag olyan jelekből vagy adatokból áll, amelyeket a forgalomban az áru vagy a szolgáltatás fajtája, minősége, mennyisége, rendeltetése, értéke, földrajzi származása, előállítási vagy teljesítési ideje, illetve egyéb jellemzője feltüntetésére használhatnak;

- d) kizárólag olyan jelekből vagy adatokból áll, amelyeket az általános nyelvhasználatban, illetve a tisztességes üzleti gyakorlatban állandóan és szokásosan alkalmaznak;

e) kizárólag olyan formából áll, amely

– az áru jellegéből következik, vagy

– a célzott műszaki hatás eléréséhez szükséges, vagy

– az áru értékének a lényegét hordozza;

[...]”

4 Az irányelv 3. cikkének (3) bekezdése kimondja:

„Az (1) bekezdés b), c) és d) albekezdése alapján a megjelölés nincs kizárva a védjegyoltalomból, illetve a védjegy nem törölhető, ha a megjelölés használata révén a bejelentés bejelentési napját megelőzően megszerezte a megkülönböztető képességet. Ezen túlmenően bármelyik tagállam előírhatja, hogy ezt a szabályt akkor is alkalmazni kell, ha a megjelölés a megkülönböztető képességet a bejelentés bejelentési napját vagy a lajstromozás napját követően szerezte meg.”

5 Az irányelvnek „A védjegyoltalom tartalma” című 5. cikke, annak (1) és (2) bekezdésében, így rendelkezik:

„(1) A védjegyoltalom a jogosult számára kizárólagos jogokat biztosít. A kizárólagos jogok alapján a jogosult bárkivel szemben felléphet, aki engedélye nélkül gazdasági tevékenység körében használ

- a) a védjeggyel azonos megjelölést olyan árukkal, illetve szolgáltatásokkal kapcsolatban, amelyek azonosak a védjegy árujegyzékében szereplő árukkal, illetve szolgáltatásokkal;
- b) olyan megjelölést, amelyet a fogyasztók a védjeggyel összetéveszhetnek a megjelölés és a védjegy azonossága vagy hasonlósága, valamint az érintett áruk, illetve szolgáltatások azonossága vagy hasonlósága miatt; az összetéveszhetőség magában foglalja azt az esetet is, ha a fogyasztók a megjelölést gondolati képzet-társítás (asszociáció) útján kapcsolhatják a korábbi védjegyhez.

(2) Bármelyik tagállam előírhatja továbbá, hogy a jogosult bárkivel szemben felléphet, aki hozzájárulása nélkül gazdasági tevékenység körében a védjeggyel azonos vagy ahhoz hasonló megjelölést használ az árujegyzékben szereplő árukhoz, illetve szolgáltatásokhoz nem hasonló árukkal, illetve szolgáltatásokkal kapcsolatban, feltéve, hogy a védjegy a tagállamban jóhírnevet élvez, és a megjelölés alapos ok nélkül történő használata sértené vagy tisztességtelenül kihasználná a védjegy megkülönböztető képességét vagy jóhírnevét.”

- 6 Az irányelvnek „A védjegyoltalom korlátai” című 6. cikke, annak (1) bekezdésében, előírja:

„A védjegyoltalom alapján a jogosult nem tilthat el mást attól, hogy gazdasági tevékenysége körében – az üzleti tisztesség követelményeivel összhangban – használja

- a) saját nevét vagy címét;

- b) az áru vagy a szolgáltatás fajtájára, minőségére, mennyiségére, rendeltetésére, értékére, földrajzi eredetére, előállítási, illetve teljesítési idejére vagy egyéb jellemzőjére vonatkozó jelzést;

- c) a védjegyet, ha az szükséges az áru vagy a szolgáltatás rendeltetésének jelzésére, különösen tartozékok vagy alkatrészecskék esetében.”

7 Az irányelv „Megszűnési okok” című 12. cikke, annak (2) bekezdésében, kimondja:

„A védjegyoltalom megszűnését kell megállapítani [...], ha a lajstromozás napját követően

- a) a védjegyjogosult cselekménye vagy mulasztása következtében a megjelölés a forgalomban azoknak az áruknak, illetve szolgáltatásoknak a szokásos nevévé vált, amelyekre lajstromozták;

[...]”

Az alapeljárás és az előzetes döntéshozatalra előterjesztett kérdések

- 8 Az adidas AG nevű társaság a jogosultja azoknak a három, egyenlő hosszúságú, függőleges párhuzamos vonalból álló ábrás védjegyeknek, amelyeket sport- és szabadidő-ruházati termékekre helyeznek fel oldalt, és amelyek színe e ruházati cikkek alapszínével kontrasztot alkot.
- 9 Az adidas Benelux BV nevű társaság az adidas AG-től kapott kizárólagos használati engedéllyel rendelkezik a Benelux államok tekintetében.
- 10 A Marca Mode, a C&A, a H&M és a Vendex olyan versenytárs vállalkozások, amelyek tevékenységi köre textilipari cikkek forgalmazása.
- 11 Miután az adidas AG és az adidas Benelux BV (a továbbiakban így együtt: adidas) észlelte, hogy e versenytársak némelyike olyan sport- és szabadidő-ruházati termékek árusítását kezdte meg, amelyeken két olyan párhuzamos sáv látható, amelyek színe az említett ruházati termékek alapszínével kontrasztot alkot, ideiglenes intézkedés iránti eljárást indított a Rechtbank te Breda előtt a H&M-mel szemben, valamint keresetet a Marca Mode és a C&A ellen, annak érdekében, hogy a bíróság tiltsa el e vállalkozásokat minden olyan megjelölés használatától, amely az adidas kérelmére lajstromozott három sávból vagy az annak megfelelő olyan mintázatból áll, mint például az e vállalkozások által használt két párhuzamos vonalból álló díszítőelem.
- 12 A Marca Mode, a C&A, a H&M és a Vendex (ellen)kérelmet terjesztettek elő a Rechtbank te Breda előtt annak érdekében, hogy az állapítsa meg, hogy a sport- és ruházati cikkeken jogukban áll díszítőelemként két vonalat szerepeltetni.

- 13 1997. október 2-i ítéletével a Rechtbank te Breda elnöke ideiglenes intézkedés iránti eljárásban eljárva felszólította a H&M-et, hogy hagyjon fel a Benelux államokban az adidas kérelmére lajstromozott háromsávós mintázatból álló megjelölés, illetve minden olyan egyéb megjelölés használatával, amely az előbbinek felel meg, mint például az általa használt két vonalból álló díszítőelem.
- 14 Az 1998. október 13-i közbenső ítéletében a Rechtbank te Breda úgy ítélte meg, hogy védjegybitorlás történt azon védjegyek tekintetében, amelyeknek jogosultja az adidas.
- 15 Az 1997. október 2-i és az 1998. október 13-i ítéletek ellen fellebbezést nyújtottak be a Gerechtshof te 's-Hertogenboschhoz.
- 16 2005. március 29-i ítéletében a Gerechtshof te 's-Hertogenbosch hatályon kívül helyezte az 1997. október 2-i és az 1998. október 13-i ítéletet, és saját hatáskörben eljárva elutasította mind az adidas, mind a Marca Mode, a C&A, a H&M és a Vendex kérelmeit, azzal az indokolással, hogy egyrészt nem történt védjegybitorlás azon védjegyek tekintetében, amelyekben jogosultja az adidas, másrészt pedig, hogy a Marca Mode, a C&A, a H&M és a Vendex által benyújtott kérelem túlságosan általános körű.
- 17 A Gerechtshof te 's-Hertogenbosch kifejtette, hogy az olyan háromsávós díszítőelem, mint amilyen az adidas kérelmére lajstromozott díszítőelem, önmagában véve csupán enyhe megkülönböztető képességű, azonban az adidas által kifejtett reklámtevékenység eredményeként azok a védjegyek, melyeknek ő a jogosultja, jelentős megkülönböztető képességre tettek szert, és közismertté váltak. Az említett védjegyek ennél fogva szélesebb körű oltalmat élveznek a háromsávós díszítőelemet illetően. Mindenesetre, mivel a vonalak és az egyszerű sávokból álló díszítőelemek főszabály szerint olyan megjelölések, amelyeknek mindenki számára hozzáférhetőeknek kell maradniuk, és így nem keletkeztetnek kizárólagos jogot, ezért azon védjegyek, amelyeknek az adidas a jogosultja, nem nyújtanak oltalmat a két sávból álló díszítőelemek használatával szemben.

18 A Hoge Raad der Nederlanden elé terjesztett felülvizsgálati kérelmében az adidas úgy véli, hogy az irányelv által létrehozott rendszer felépítése szerint a rendelkezésre állás követelményét csak az irányelv 3. cikkében foglalt kizáró, illetve törlési okok alkalmazásakor kell számításba venni.

19 Ilyen körülmények között a Hoge Raad der Nederlanden úgy határozott, hogy az eljárást felfüggeszti, és előzetes döntéshozatal céljából a következő kérdéseket terjeszti a Bíróság elé:

- „1) Figyelembe kell-e venni a védjegyoltalom terjedelmének meghatározásakor a közérdeket – amely alapján bizonyos megjelölések rendelkezésre állása a piac többi, ilyen árut vagy szolgáltatást kínáló szereplője számára jogosulatlanul nem korlátozható (a rendelkezésre állás elve) – egy eredendően megkülönböztető képességgel nem rendelkező, egy jelből vagy egy, az irányelv 3. cikke (1) bekezdésének c) pontja szerinti leírásnak megfelelő megjelölésből kialakult, a forgalomban védjegyként ismertté vált és lajstromozott védjegy esetében?
- 2) Amennyiben az első kérdésre igenlő a válasz, számít-e az, hogy a kérdéses, rendelkezésre tartandó megjelöléseket az érintett vásárlóközönség az áruk megkülönböztető megjelölésének vagy ezen áruk egyszerű díszítésének tekinti-e?
- 3) Amennyiben az első kérdésre igenlő a válasz, számít-e továbbá az, hogy a védjegy-jogosult által kifogásolt megjelölés az irányelv 3. cikke (1) bekezdésének b) pontja szerint nem alkalmas a megkülönböztetésre, illetve az, hogy a megjelölés az irányelv 3. cikke (1) bekezdésének c) pontja szerinti jellemzőt tartalmazza-e?”

Az előzetes döntéshozatalra előterjesztett kérdések

- 20 Kérdéseivel, amelyeket együtt kell vizsgálni, a kérdést előterjesztő bíróság lényegében arra vár választ, hogy milyen mértékben kell számításba venni az ahhoz fűződő közérdeket, hogy egyes megjelölések rendelkezésre állását valamely védjegyjogosult kizárólagos joga terjedelmének értékelése során ne korlátozzák szükségtelenül.
- 21 Az említett bíróság azon három sávból álló díszítőelem kapcsán terjesztette elő a jelen kérelmet, amelyet az adidas kérelmére lajstromoztak, és amely a használat révén szerezte meg a megkülönböztető képességet. A bíróság különösen arra vár választ, hogy amikor harmadik személyek az érintett védjeggyel azonos vagy ahhoz hasonló megjelöléseket a védjegyjogosult hozzájárulása nélkül használnak, és e használat indokolásaként a rendelkezésre állás követelményére hivatkoznak, akkor releváns-e az, hogy az említett megjelöléseket az érintett közönség díszítőelemként fogja-e fel, vagy sem, továbbá, hogy azok az irányelv 3. cikke (1) bekezdésének b) pontja értelmében megkülönböztetésre alkalmatlanok-e, vagy sem, illetve, hogy azok az irányelv 3. cikke (1) bekezdésének c) pontja értelmében leíró jellegűek-e, vagy sem.

Előzetes észrevételek

- 22 Miként arra a főtanácsnok indítványának 33. és azt követő pontjaiban emlékeztetett, léteznek olyan közérdekű megfontolások – különös tekintettel a torzulásmentes verseny szükségességére –, amelyek megkövetelik, hogy egyes megjelöléseket a gazdasági szereplők mindegyike szabadon használhasson.
- 23 Ahogyan a Bíróság már korábban kimondta, a rendelkezésre állás ezen követelménye olyan érv (*ratio*), amely megalapozza az irányelv 3. cikkében foglalt egyes lajstromozást kizáró okokat (lásd ebben az értelemben többek között a C-108/97. és C-109/97. sz., Windsurfing Chiemsee egyesített ügyekben 1999. május 4-én

hozott ítélet [EBHT 1999., I-2779. o.] 25. pontját; a C-53/01–C-55/01. sz., Linde és társai egyesített ügyekben 2003. április 8-án hozott ítélet [EBHT 2003., I-3161. o.] 73. pontját és C-104/01. sz. Libertel-ügyben 2003. május 6-án hozott ítélet [EBHT 2003., I-3793. o.] 53. pontját).

- 24 Ezenkívül az irányelv 12. cikke (2) bekezdésének a) pontja úgy rendelkezik, hogy a védjegyoltalom megszűnését kell megállapítani, ha a lajstromozás napját követően a védjegyjogosult cselekménye vagy mulasztása következtében a védjegy a forgalomban azoknak az áruknak, illetve szolgáltatásoknak a szokásos megjelölésévé vált, amelyekre lajstromozták. E rendelkezéssel a közösségi jogalkotó a védjegy jogosultjának és versenytársainak a megjelölések rendelkezésre állásához fűződő érdekei közötti egyensúly megteremtésére törekedett (lásd a C-145/05. sz., Levi Strauss ügyben 2006. április 27-én hozott ítélet [EBHT 2006., I-3703. o.] 19. pontját).
- 25 Így, ha bebizonyosodik, hogy a rendelkezésre állás követelménye az irányelv 3. és 12. cikke alkalmazása szempontjából releváns, akkor azt kell megállapítani, hogy a jelen előzetes döntéshozatal iránti kérelem túllép e kereteken, mivel azt a kérdést teszi fel, hogy a rendelkezésre állás követelménye vizsgálati szempontot képez-e valamely védjegy lajstromozását követően a védjegyjogosult kizárólagos joga terjedelmének meghatározásánál. Ugyanis a Marca Mode, a C&A, a H&M és a Vendex nem a 3. cikk értelmében vett törlés, illetve a 12. cikk értelmében vett megszűnés megállapítását kéri, hanem az adidas által lajstromoztatott sávokból állóktól eltérő díszítőelemek rendelkezésre állásának szükségességére hivatkozik annak érdekében, hogy érvényt szerezzen az e díszítőelemeknek az adidas hozzájárulása nélkül történő használatához való jogának.
- 26 Egyébiránt, amikor harmadik személy a rendelkezésre állás követelményére hivatkozik annak érdekében, hogy érvényt szerezzen a védjegyjogosult kérelmére lajstromoztatott megjelöléstől eltérő, valamely más megjelölés használatához való jogának, ezen érv relevanciáját nem az irányelv 3. és 12. cikke alkalmazása szempontjából kell vizsgálni, hanem az irányelv 5. cikkére figyelemmel, amely a lajstromozott védjegyek a megjelöléseknek harmadik személyek által történő használatával szembeni oltalmára vonatkozik, valamint az irányelv 6. cikke (1) bekezdésének b) pontjára figyelemmel, amennyiben az érintett megjelölés e rendelkezés hatálya alá tartozik.

Az irányelv 5. cikke (1) bekezdése b) pontjának értelmezése

- 27 Azáltal, hogy jogot biztosít a védjegy jogosultjának arra, hogy összetéveszthetőség esetén valamennyi harmadik személyt eltiltsa az azonos vagy hasonló megjelölés használatától, és azáltal, hogy felsorolja a megjelölések olyan használatait, amelyek megtilthatóak, az irányelv 5. cikkének célja az, hogy a védjegy veszélyeztetésére alkalmas használattal szemben védelmet biztosítsa a jogosult számára (lásd ebben az értelemben a fent hivatkozott *Levi Strauss* ügyben hozott ítélet 14. pontját).
- 28 Az összetéveszthetőség – többek között a nem azonos megjelölések harmadik személyek általi használatával szemben – a lajstromozott védjegy által nyújtott oltalom szempontjából különös feltételt képez. A Bíróság e feltételt úgy határozta meg, mint annak a veszélyét, hogy a közönség azt hiheti, hogy a szóban forgó áruk vagy szolgáltatások ugyanattól a vállalkozástól vagy egyébként gazdaságilag egymással kapcsolatban álló vállalkozásoktól származnak (lásd a Bíróság C-342/97. sz., *Lloyd Schuhfabrik Meyer* ügyben 1999. június 22-én hozott ítéletének [EBHT 1999., I-3819. o.] 17. pontját, valamint a C-120/04. sz. *Medion*-ügyben 2005. október 6-án hozott ítéletének [EBHT 2005., I-8551. o.] 24. és 26. pontját).
- 29 Az irányelv tizedik preambulumbekzdése szerint e veszély (az összetévesztés veszélye) fennállásának értékelése „számos tényezőtől – különösen a védjegy piaci ismertségétől, attól a képzetársítástól, amelyet a használt vagy a védjegyként lajstromozott megjelölés előidéz, valamint a védjegy és a megjelölés közötti, valamint a velük megjelölt áruk vagy szolgáltatások közötti hasonlóság mértékétől – függ”. Ezért az összetévesztés veszélyét átfogóan kell értékelni, figyelembe véve az ügy valamennyi releváns tényezőjét (lásd a C-251/95. sz. *SABEL*-ügyben 1997. november 11-én hozott ítélet [EBHT 1997., I-6191. o.] 22. pontját; a C-425/98. sz., *Marca Mode* ügyben 2000. június 22-én hozott ítélet [EBHT 2000., I-4861. o.] 40. pontját és a fent hivatkozott *Medion*-ügyben hozott ítélet 27. pontját).
- 30 Az a körülmény, hogy a gazdasági szereplők részéről fennáll valamely megjelölés rendelkezésre állásának az igénye, nem képezi részét az említett releváns tényezőknek. Ugyanis, ahogyan az az irányelv 5. cikke (1) bekezdése b) pontjának szövegéből, valamint a fent hivatkozott ítélkezési gyakorlatból következik, az azon kérdésre

adott válasznak, hogy fennáll-e az összetévesztés veszélye, egyrészt a jogosult védjeggyel ellátott termékek, másrészt a harmadik személyek által használt megjelöléssel jelölt termékek vásárlóközönségének felfogásán kell alapulnia.

- 31 Ezenkívül, a főszabály szerint minden gazdasági szereplő számára rendelkezésre álló megjelölések alkalmasak arra, hogy azokat visszaélészerűen használják abból a célból, hogy összetéveszthetőséget okozzanak a fogyasztó képzetében. Ha ilyen esetben a harmadik személy a rendelkezésre állás követelményére hivatkozhatna annak érdekében, hogy szabadon használhassa a védjegyhez igencsak hasonló megjelölést, anélkül hogy ez ellen a védjegy jogosultja tiltakozhatna, az veszélyeztetné az irányelv 5. cikke (1) bekezdésének b) pontjában foglalt szabály hatékony alkalmazását.
- 32 E megállapítás többek között érvényes a sávokból álló díszítőelemekre is. Miként azt az adidas észrevételeinek bevezető részében elismerte, a sávokból álló díszítőelemek – mint ilyenek – rendelkezésre állnak, és ezért azokat a piaci szereplők számtalanféleképpen felhelyezhetik a sport- és szabadidő-ruházati cikkekre. Ugyanakkor az adidas versenytársainak nincs joguk bitorolni az előbbi kérelmére lajstromozott háromsávos díszítőelemet, az általuk forgalmazott sport- és szabadidő-ruházati cikkekre az adidas kérelmére lajstromozott díszítőelemhez oly mértékben hasonló díszítőelemek felhelyezésével, hogy az a vásárlóközönség képzetében összetéveszthetőséget kelt.
- 33 A nemzeti bíróságra hárul annak ellenőrzése, hogy az említett összetévesztés veszélye fennáll-e. Ezen ellenőrzésre tekintettel célszerű megvizsgálni a kérdést előterjesztő bíróság azon kérdését, amely arra irányul, hogy meg kell-e győződni arról, hogy vajon a vásárlóközönség a harmadik személy által használt megjelölést az adott termék egyszerű díszítéseként fogja-e fel.

34 E tekintetben kiemelendő, hogy valamely megjelölésnek a vásárlóközönség által díszítőelemként való felfogása nem képezi akadályát az irányelv 5. cikke (1) bekezdésének b) pontja által nyújtott oltalomnak olyankor, amikor – annak dekoratív jellege ellenére – az említett megjelölés oly mértékű hasonlóságot mutat a lajstromozott védjeggyel, hogy az alapján az érintett közönség azt hiheti, hogy a termékek ugyanattól a vállalkozástól vagy gazdaságilag egyébként egymással kapcsolatban álló vállalkozásoktól származnak.

35 A jelen ügyben ezért azt kell megvizsgálni, hogy vajon az átlagos fogyasztó – abban az esetben, ha ugyanazon a helyeken és ugyanazon jellemzőkkel észleli a sávokból álló díszítőelemekkel ellátott sport- és ruházati cikkeket, mint az adidas kérelmére lajstromozott díszítőelemek esetében, azzal az apró különbséggel, hogy azok nem három, hanem csupán két sávból állnak – tévedhet-e a termék származását illetően, azt gondolva, hogy azt az adidas AG, az adidas Benelux BV vagy a velük gazdaságilag kapcsolatban álló valamely vállalkozás forgalmazza.

36 Miként az az irányelv tizedik preambulumbekzdéséből következik, ezen értékelés nem csak a védjegy és a megjelölés közötti hasonlóság mértékétől függ, hanem attól is, hogy milyen könnyen lehet a megjelölést gondolatban a védjegyhez társítani, többek között ez utóbbinak a piaci ismertségére is figyelemmel. Ugyanis minél ismertebb a védjegy, annál nagyobb lesz azon gazdasági szereplők száma, akik hasonló megjelöléseket szándékoznak majd használni. A hasonló megjelölésekkel jelölt termékek nagyszámú előfordulása a piacon veszélyeztetheti a védjegyet, annyiban, hogy ezáltal csökken a védjegy megkülönböztető képessége, és veszélybe kerül annak alapvető funkciója, amely nem más, mint garantálni a fogyasztóknak az érintett termék (kereskedelmi) származását.

Az irányelv 5. cikke (2) bekezdésének értelmezése

37 Az alapeljárás felei nem vitatták, hogy az adidas kérelmére lajstromozott háromsávós díszítőelem jó hírű védjegy. Ezenkívül bizonyos, hogy a Hollandiában alkalmazandó

jogszabályok tartalmazzák az irányelv 5. cikke (1) bekezdésének b) pontjában foglalt szabályt. Mindent összevetve, a Bíróság kimondta, hogy az irányelv 5. cikkének (2) bekezdését azon áruk és szolgáltatások tekintetében is alkalmazni kell, amelyek a lajstromozott védjegy árujegyzékében szereplőkkel azonosak, vagy azokhoz hasonlóak (lásd ebben az értelemben a C-292/00. sz. Davidoff-ügyben 2003. január 9-én hozott ítélet [EBHT 2003., I-389. o.] 30. pontját, valamint a C-408/01. sz., Adidas-Salomon és Adidas Benelux ügyben 2003. október 23-án hozott ítélet [EBHT 2003., I-12537. o.] 18–22. pontját).

38 Az adidas kérelmére lajstromozott háromsávós díszítőelem ezért az irányelv 5. cikkének (1) bekezdése által nyújtott oltalomban és az ugyanezen cikk (2) bekezdése által nyújtott, erősebb oltalomban egyaránt részesül (lásd analógiaként a fent hivatkozott Davidoff-ügyben hozott ítélet 18. és 19. pontját).

39 E körülményekre tekintettel az előzetes döntéshozatal iránti kérelemben foglalt kérdéseket a kifejezetten a jó hírű védjegyek oltalmára vonatkozó utóbbi rendelkezésre is figyelemmel kell megválaszolni.

40 Az irányelv 5. cikkének (2) bekezdése a jó hírű védjegyek javára olyan oltalmat teremt, amelynek alkalmazásához nincs szükség az összetévesztés veszélyének fennállására. Ugyanis e rendelkezést azokban az esetekben kell alkalmazni, amikor a vitatott megjelölés olyan alapos ok nélküli használata, amely a védjegy megkülönböztető képességét vagy jó hírét tisztességtelenül kihasználja vagy sérti, az oltalom szempontjából különös feltételt képez (a fent hivatkozott Marca Mode ügyben hozott ítélet 36. pontja, valamint a fent hivatkozott Adidas-Salomon és Adidas Benelux ügyben hozott ítélet 27. pontja).

41 Az irányelv 5. cikkének (2) bekezdésében említett sérelmek, amennyiben megvalósulnak, a védjegy és a megjelölés bizonyos fokú hasonlóságának következményei, amely által az érintett vásárlóközönség egymással rokonítja a kettőt, vagyis kapcsolatba hozza őket egymással, ugyanakkor nem keveri őket össze. Ennélfogva tehát nem

követelmény, hogy a jó hírű védjegy és a harmadik személy által használt megjelölés közötti hasonlóság olyan fokú legyen, hogy az érintett vásárlóközönség képzetében fennálljon az összetévesztés veszélye. Elegendő, ha a jó hírű védjegy és a megjelölés közötti hasonlóság olyan fokú, hogy annak hatására az érintett vásárlóközönség kapcsolatba hozza a megjelölést a védjeggyel (lásd a fent hivatkozott Adidas-Salomon és Adidas Benelux ügyben hozott ítélet 29. és 31. pontját).

42 E kapcsolat fennállását átfogóan kell értékelni, figyelembe véve valamennyi releváns tényezőt (lásd a fent hivatkozott Adidas-Salomon és Adidas Benelux ügyben hozott ítélet 30. pontját).

43 Meg kell állapítani, hogy a rendelkezésre állás követelményének nincs köze sem a jó hírű védjegy és a harmadik személy által használt megjelölés közötti hasonlóság mértékéhez, sem az érintett vásárlóközönség által az említett védjegy és megjelölés között létesített kapcsolat értékeléséhez. Ennélfogva nem jelenthet releváns tényezőt annak vizsgálatánál, hogy a megjelölés használata tisztességtelenül kihasználja-e vagy sérti-e a védjegy megkülönböztető képességét vagy jó hírnevét.

Az irányelv 6. cikke (1) bekezdése b) pontjának értelmezése

44 Az irányelv 6. cikke (1) bekezdésének b) pontja úgy rendelkezik, hogy a védjegyjogosult nem tilthat el mást attól, hogy gazdasági tevékenysége körében – az üzleti tisztesség követelményeivel összhangban – használja az áru vagy a szolgáltatás fajtájára, minőségére, mennyiségére, rendeltetésére, értékére, földrajzi eredetére, előállítási, illetve teljesítési idejére vagy egyéb jellemzőjére vonatkozó jelzést.

- 45 A védjegyjogosult kizárólagos jogához fűződő hatások korlátozásával az irányelv 6. cikkének célja az, hogy a védjegyoltalomhoz fűződő alapvető érdekeket összehívja az áruk szabad mozgásával és a szolgáltatásnyújtás szabadságával a közös piacon, oly módon, hogy a védjegyhez fűződő jogok betölthessék alapvető funkciójukat a torzulásmentes verseny azon rendszerében, amelyet a Szerződés célja létrehozni és fenntartani (lásd a Bíróság C-228/03. sz., Gillette Company és Gillette Group Finland ügyben 2005. március 17-én hozott ítéletének [EBHT 2005., I-2337. o.] 29. pontját és az ott hivatkozott ítélkezési gyakorlatot).
- 46 Ennél is konkrétan, az irányelv 6. cikke (1) bekezdése b) pontjának célja a gazdasági szereplők mindegyike részére biztosítani annak a lehetőségét, hogy leíró jellegű megjelöléseket használhassanak. E rendelkezés tehát – ahogyan azt a főtanácsnok indítványának 75. és 78. pontjában kiemelte – a rendelkezésre állás követelményének kifejeződése.
- 47 Mindenesetre, a rendelkezésre állás követelménye semmi esetre sem képezheti a védjegyoltalomhoz fűződő hatásoknak az irányelv 6. cikke (1) bekezdésének b) pontjában foglaltakon felüli, önálló korlátozását. E tekintetben hangsúlyozni kell, hogy ahhoz, hogy egy harmadik személy a védjegyoltalomnak az irányelv 6. cikke (1) bekezdésének b) pontjában foglalt korlátaira, és így az említett rendelkezést alapját képező rendelkezésre állás követelményére hivatkozhat, az szükséges, hogy az általa használt megjelölés, az említett rendelkezés által előírtaknak megfelelően, az e harmadik személy által forgalmazott áru vagy nyújtott szolgáltatás valamely jellemzőjére vonatkozzon (lásd ebben az értelemben a fent hivatkozott Windsurfing Chiemsee ügyben hozott ítélet 28. pontját és a C-48/05. sz., Adam Opel ügyben 2007. január 25-én hozott ítélet [EBHT 2007., I-1017. o.] 42–44. pontját).
- 48 A jelen ügyben az előzetes döntéshozatalra utaló határozatból és az Adidas versenytársainak a Bíróság elé terjesztett észrevételeiből kiderül, hogy ez utóbbiak a jogvita tárgyát képező kétsávos díszítőelemek használatának indokolásaként azok egyszerű dekoratív jellegére hivatkoznak. Ebből következik, hogy annak, hogy az említett versenytársak sávokból álló díszítőelemeket helyeznek a ruházati cikkekre, nem az a célja, hogy az említett áruk valamely jellemzőjét jelölje.

49 Az előzőekben kifejtettek egészére tekintettel az előzetes döntéshozatalra előterjesztett kérdésre azt a választ kell adni, hogy az irányelvet úgy kell értelmezni, hogy valamely védjegy jogosultjának kizárólagos joga terjedelmének vizsgálatakor a rendelkezésre állás követelményét kizárólag abban az esetben kell számításba venni, amikor a védjegyvoltalomnak az említett irányelv 6. cikke (1) bekezdésének b) pontjában meghatározott korlátja alkalmazandó.

A költségekről

50 Mivel ez az eljárás az alapeljárásban részt vevő felek számára a kérdést előterjesztő bíróság előtt folyamatban lévő eljárás egy szakaszát képezi, ez a bíróság dönt a költségekről. Az észrevételeknek a Bíróság elé terjesztésével kapcsolatban felmerült költségek, az említett felek költségeinek kivételével, nem téríthetők meg.

A fenti indokok alapján a Bíróság (első tanács) a következőképpen határozott:

A védjegyekre vonatkozó tagállami jogszabályok közelítéséről szóló, 1988. december 21-i 89/104/EGK első tanácsi irányelvet úgy kell értelmezni, hogy valamely védjegy jogosultjának kizárólagos joga terjedelmének vizsgálatakor a rendelkezésre állás követelményét kizárólag abban az esetben kell számításba venni, amikor a védjegyvoltalomnak az említett irányelv 6. cikke (1) bekezdésének b) pontjában meghatározott korlátja alkalmazandó.

Aláírások